

Prava Pučka Sloboda

PREDPLATNA CIENA NA GOD. K 2
- NA PO GOD. 1 - POJEDINI BROJ 2 p.
PREDPLATA SE ŠALJE UREDNIŠTVU

IZLAZI SVAKOG ČETVRTKA

IZDAVATELJ, VLASTNIK I ODGO-
VORNI UREDNIK: VLAD. KULIĆ
- UVRSTBE PO CIENIKU ili POGODBI

God. II.

ŠIBENIK, 3. lipnja 1909.

Broj 58.

Poslovni broj Br. 2/9

U IME NJEGOVOGA VELIČANSTVA CARA!

C. K. Okružni Sud u Šibeniku, kao nadležni Sud u tiskovnim poslovima riješavajući o predlogu 22 svibnja 1909. posl. br. Ss. 2/9 c. k. Državnog Odvjetništva u Šibeniku, u nejavnoj sjednici

SUDIO JE:

I. Sadržaj u članka u članku pod naslovom „Pala slava sudca demokrata“ od riječi „Smješnije“ do riječi „zaslužena odlikovanje“ tiskana na III strani III stupcu časopisa „Prava Pučka Sloboda“ Br. 56 objelodanjena u Šibeniku dne 20 Svibnja 1909 tiskom Hrvatske tiskare pod odgovornim uredništvom Vladimira Kulića, sačinjava prestupak predviđen u §. 300 K. Z. —

II. Potvrđuje se obavljena zapljena. —

III. Zabranjuje se daljna rasprostranjivanja zapljenjenog članka. —

IV. Određuje se uništenje zapljenjenih primjeka i svih onih što bi se još mogli zapljeniti te rastavljenje dotičnog tiskarnog sloga i redovito objelodanje presude. —

RAZLOZI.

Gorinavadeni članak sadržaje sva obilježja pre-
stupka predviđena u §. 300 K. Z. —

Prema tomu, u smislu §§. 36 i 37 zakona o štampi i §§. 485. 486. 493 K. P. izdata je gornja osuda. —

C. K. Okružno Sudište odio VI
Šibenik 24 Svibnja 1909
SILOBRČIĆ

Puče, tko je tebi bacio mraz na obraz?

Već smo ti, puče, kazali kolika te nesreća snašla u ovoj gladnoj godini, kad smo ti najavili sramotni sporazum nekih, tobože naših ljudi, s talijanima, a sve na štetu našega milog jezika i narodnosti naše.

Takovu sramotu nije nam ni Turčin učinio, kad je bio zavladao nekim pokrajinam naše prostrane domovine. Znao je on da je Hrvatima jezik svetinja, pa nije htio za živu glavu u tu svetinju dirati. On je poštivao, jer i on ima duša.

Zlo da ne može biti gore.

Više je od hiljade godina da naš jezik u ovim krajevima žive, a s njim su zborili, propoviedali i branili ga sv. apoštoli Ćiril i Metod. U vrijeme mletačkog gospodstva, u našu domovinu ušuljalo se nešto talijančića, koji su pokupovali ili prevarili nekoje naše izrode, poturice, pa jedni i drugi dali se na posao kako da zakopaju nam i jezik i narodnost.

Kad smo otkrili taj njihov nepošteni rad, digli smo se ko lavovi, da ne damo svoga. Nitko ti, puče, ne bi mogao u pero kazati, koliko smo u toj borbi jada vidili i muka pretrpili. Naše su ljude talijanaši proganjali, vukli ih na sud, bacali u mrke tamnice, tukli ih i globili. Pedeset godina borbe, a pedeset knjiga žalostnica.

Baš sada moralo nam sinuti sunce slave, moralo se okruniti naše mučenništvo, kad nenadno puče grom iz vedra, nama u rebra. Izdali nas takozvani naši ljudi. i dali nas (upamti puče!) u ruke talijanaša. Jeli nam moglo biti gore?

Kunfeti i... dobre ruke.

Zašto su oni do toga izdajstva došli? Svak kaže svoju: jedni govore ovako a drugi onako. Čuje ih se svakojakih. Nu svi se slažu da nam ni vrag toliko zla ne bi nanio.

Svak zna da nam vlada ne želi dobra, mi smo joj poplata na nozi pa traži prigodu da nam dade po glavi. Ali nije mogla toga učiniti prije nego nadje kojeg našeg bedaka da na to privoli.

I našla je tri, koje je ili varkom ili kunfetom u ruci činila da bace svoj jezik pod noge. Tako svak govori, ali kako je baš bilo, najbolje će znati ona i oni. Doći će vrijeme kad će sve ove tajne isplivati.

Opet tudjinu pod noge.

Kad su talijanaši čuli što se od našega jezika dogodilo, stiskali su ruke jedan drugome, i počeli veselo pirovati. Oni mogu — to im dopisala ona trojica — dopisivati talijanski gdje god se budu nalazili, a kad to učine naša djeca morat će im odgovarati samo talijanski. Počmu li oni talijanski, svi spisi se moraju voditi do kraja samo talijanski.

I tako, puče moj dobri, primat ćeš rješenja i u talijanskom jeziku, te ćeš morat od Iruda do Pilata se potucat da ti se kaže kako su te sudili i osudili, a da ti ne razumiješ ništa, I tako si tudjinu opet pao pod noge.

Gonili lisicu a istjerali vuka.

Ona trojica su najviše pazila da ne otvore vrata njemačkom jeziku u našoj domovini. Ali je ministar u Beču najviše na to vrebao, te je on lukavo njima, po prilici, ovako govorio: U naredbi ne ćemo spomenuti njemačkog jezika, niti ćemo ga propisati, niti zabraniti. Jeste li zadovoljni? Naša trojica da puknu od veselja, prihvate lukavu ponudu i bio je gotov posao.

Sad su se bane otkrile ljute rane. Lukavi Niemac nadmudrio naše naivne ljude. Naredba izašla, a njemački jezik čurliće svugda. Tako su naši goneć lisicu, istjerali vuka. Niemcu se ne može ništa prigovoriti. jer će on reći, ako nije njemački jezik propisan nije bome ni zabranjen. Njemački

mora biti, gdje nije spomenuto da bude hrvatski. Tako dva vraga pokopavaju naš jezik. Novi zakon je batina, koja nas bije s oba kraja, jer osim talijanskog eto već je došao i njemački jezik. Ovo je jabuka, koju su nam dali u gladnoj godini....

Htjeli su i u Istri, ali....

Poslie nego je naš puk ostao tako užasno nasamaren u Dalmaciji, pomislila je slavna vlada da na isti našim učini i s našim narodom u Istri. Zato je pozvala dičnog starinu Dra. Laginju, da mu kaže kako misli usrećiti hrvatski puk u Istri. Ali Laginja nije čuk, ne bi on dao svoga jezika za živu glavu. I nije se dao nasukat kako su se dali oni naši iz Dalmacije.

On je pametno odgovorio da mu je prije sporazumit se sa vidjenijim ljudima u Istri, jer bez njih niti može niti hoće išta učiniti. Kad je to ministar niemac čuo nije više mislio na Istru. Vidio je on da su tamo ljudi, koji znadu braniti svoj materinski jezik.

Ala su ti ga mudre glave. Jadna im majka!

A zašto tako nisu odgovorila ona trojica iz Dalmacije? Zašto? jer oni misle da u svojim moždanima nose, oni sami, naš jezik, našu narodnost, našu sreću: misle da su, oni sami, gospodari naše domovine: misle da njih svak mora slušati i da im se svak mora klanjati: misle kad reku ili učine štogod, da čitavo pučanstvo Dalmacije — pō milijuna duša — mora se prostriti na zemlju i reći im: Evala vam, tako je dobro. Amen. Tako su oni mislili kad su, bez pitati puk, odobrili i podpisali novu naredbu proti našem jeziku. Ona je nova, ali je najgora nevolja za našu narodnu borbu.

A znaš li, puče, tko ti je bacio ovaj mraz na obraz? Evo ti njihova imena. Tri su: Ivčević, Biankini i Baljak. Upamti dobro ta imena, da ih ne zaboraviš ni ti ni tvoji potomci.

Šta je nova po svietu.

HRVATSKA.

Što da pišemo! U Carigradu i u Hrvatskoj jednake prilike, samo što još amo ne vješaju. Magjari t. j. njihovi pomagači, esponenti, čauši, sluge i robovi, sve sile naprežu, da ova stara kraljevina postane njihova županija. Prevariti će se, doći će zgoda s Magjari će žeti što su sijali. Možda je taj čas

još podaleko; al nije moguće da se već sva djeca iste domovine neosvjedoče, da svoju zemlju treba ljubiti i da za nju ako uztreba moraš i poginuti. Kad se povrati 48. i svi sinovi Hrvatske budu, ko i tada, jednakom ljubavi i istim žarom čutiti prama domovini — tad ćemo moći ići do Budimpešte po arkiv i po puste novce, koje nam Magjari oteše. Tad ćemo im moći zapjevati:

Puče kolan magjarskoj kobili.

BOSNA.

Izgledalo je da će braća složna stati na obranu domovine i na ujedinjenje države Hrvatske. Hrvati u narodnoj zajednici bili se nešto zavadili, sad se čuje, da su se i izmirili pred pogibijom od magjarske strane. Al eto, Srbi opet šaraju. Nastoji da Bosna dobije posebnu upravu. Burjan ih je zasliepio i ko pravi cigo, vodi ih uzicom po Beču i Magjarskoj, pripoviedajuć svakome o veličini Dušanova carstva, magjarskog imperija i sloge medju Srbima i Magjarima. Ni davna prošlost, mi jučerašnja riečka resolucija, ni današnji veleizdajnički proces Srbima u Bosni još nije oči otvorio. A nebi zlo bilo kad bi jedan drugom saputali ko sto trajiste sapuću: danas meni, sutra tebi.

AUSTRIJA.

Konopi koji spajaju Beč sa Budimpestom pretegnuti su. Magjari bi ih htjeli prekinuti, a Beč neda, nego sve poteže Ugarsku k sebi, da je dobro sapne. Al Magjari nedadu, i svim silama potežu k sebi Beč nebi li oni njemu za gospodarili. Obe se stranke natežu da pritegnu, al se još neznade tko će biti jači i lukaviji, a tko će pasti na g... i glavu razbiti. Prilika je da će se to niemcima dogoditi, jer Luegera sada malo tko sluša, pa ni oni koji bi i morali, u čiju korist on i govori. Vole slušati sina neokrunjena kralja i Vihelma Brbljavca. U kolo ljubavi, kupi se hrvatski narode! Mutno je obzorje, nevera prieti. Spravan budi poteći na dravu da opereš tolike rane tvoje!

UGARSKA.

Ministri još vode svaki svoj posao. Košut često poboljeva. Osobito se je čutio slabo tu skoro, pa kada došao car. Njemački u Beč i Košutu odlanulo. Vilim preporučio Ugarsku, Košuta i sve Magjare 48 smaske stranke. I Rental u istom smislu djeluje. Nekidan slavila se uspomena Hajdna, onoga muzikaša koji je od slavenskih napjeva složio kraljevku (pučku himnu). Tu bio došao i Lueger. Kad on stao hvaliti viernost Hajdna prama kralju, a oni mu začepiše usta udaranjem! Na jednoj skupštini u Ugarskoj, neki zastupnik spomenu, kako su 48 njihovi otci bili skinuli s prijestolja današnjeg kralja, a doda, da bi se to moglo i ponoviti, ali zato ni on nit i tko, pa ni politički komisar, koji je tu bio, nisu stavljeni pod optužbu radi veleizdaje. Magjari mogu i kralju prijetiti, a Hrvati nesmidu ni uzdisati.

RUSIJA.

Stesel i Nebogatoj, ona dva generala koja su se izdajnički povladali u ratu sa Japancima, bila su onda odsudjena, a sada su pomilovana. Mogu reći da su bili umrli pa eto sada uzkršli. Njemačka framašunerija nagnala ih na izdajstvo, da upropaste Rusiju, njezinu čast i moć a sada eto i slobodu im stiče. Koliko framašunerija može kod čoravih Slavena! Rusija je usla u Persiju. Ovih dana će obsjesti grad Urmiju. Malo je ruskih ko-

stiju ostalo u Mandžuriji, pak treba da ih ostane i u Persiji. Ni nekidašnji vlastito izkustvo Ruse nemože naučiti pameti!

TURSKA.

U Carigradu sudi prieki sud. Gdje tko skrivi, tu ga i vješaju. Mladoturci se samom silom hoće da uzdrže, a reć bi da će se prevariti. Uzrujanost velika vlada medju onim Turcima, koji za novotarije ne mare. Vlada hoće da i kršćani budu dužni u vojski služiti, a stari turci to neće, pak i to prouzrokuje veliko nezadovoljstvo Sulta — sužanj seće mirno po svojim perivojima čekajući smrt, a Sultan — vladar samo sluša i vrši zapoviedi mladoturkog odbora. Koji je od njih dvaju slobodniji? Car sužanj.

Oprost od plaćanja zemljarine za vinograde zasadjene ameriškanskom lozom.

U prošleme članku opisao sam kako treba sastaviti prijavu ili molbu za oprost desetgodišnjega plaćanja zemljarine za one čestice koje su prije zaraze filoksera bile zasadjene našom domaćom lozom, te kašnje na novo izkrčene i posadjene amerikanicom.

U današnjemu članku pozabaviti ću se time da uputim one težake koji još nisu u to upućeni, kako treba da sastave molbu ili prijavu za postignuti Oprost desetgodišnjeg plaćanja zemljarine i za one zemlje iliti čestice na kojima se prije gojile druge gospodarske biline a ne vinova loza.

Zakon od 26 lipnja 1894 D. Z. L. br. 138 dopušta desetgodišnji oprost plaćanja zemljarine i za one nove nasade vinove loze, koje su zasadjene na zemljišnim česticama na kojima se prije sijalo žito, sadilo i sijalo povrće, kosila trava ili uzgajala koja god druga koristna bilina.

Glavni uvjet za postignuti takav oprost je, da dotična čestica leži u filokserom okuženome predjelu i ako je dotična čestica samo nekoliko četvornih metara velika te unesena kao samostalna čestica u zemljišnu knjigu očevidnosti.

U slučaju da je dotična zemlja ili čestica velika prostora nekoliko hiljada četvornih metara, to se može spomenutim zakonom polučiti oprost desetgodišnjega plaćanja zemljarine i onda ako se zasadi ameriškanskom lozom površina od $\frac{1}{4}$ hektara = t. j. 2500 četvornih metara (po prilici dan oranja).

Za takove čestice, koje su prije bile oranice, ili livade, ili na kojima se prije gojilo svaku drugu bilinu izim vinove loze, treba najdulje do konca prosinca one godine kada se loza posadila prijaviti to c. k. uredu zemljišne očevidnosti. Propusti li se spomenuti rok, te prijavi li se ovo recimo kašnje u Svibnju ili Srpnju iduće godine, tada se gubi za jednu godinu oprost, t. j. uživati će se mjesto desetgodišnjeg devetgodišnji oprost plaćanja zemljarine.

Živo preporučam vinogradarima da budu oprezni i da se točno drže

spomenutih naputaka, žele li sami sebi dobra.

Prijavu za desetgodišnji oprost od plaćanja zemljarine za posadjene zemlje sa novom lozom na česticama gdje su se prije gojile druge gospodarske biline, treba sastaviti po prilici ovako:

Slavnome

c. k. Uredu Zemljišne Očevidnosti

u

Šibeniku.

Podpisati prijavlja ovim da je svoju (njivu, livadu itd.) zemljišna čestica br.... Z. U. br.... Porezne Obćine.... u površini od.... četvornih metara*) zasadio ameriškanskom lozom, pa stoga moli da se shodno odredi kako bi na istu uslied zakona od 26 lipnja 1894 D. Z. L. br. 138 polučio desetgodišnji oprost od plaćanja zemljarine.

U Šibeniku, dne 1909.

N N posjednik.

U dojučem članku nastaviti ću o ostalim polakšicam, kojom idje zakonodavna vlast vinogradarima na ruku.

A. V.

Naši dopisi.

D o l a c, svibnja 1909.

Gospodine uredniče! Izvolite u Vašoj zaslužnoj „Pr. P. S.“ ovoliko tiskati: Naše je staro grobište istrošio zub vremena i nije veće za porabu, jerbo je sasvim proti zdravstvenim propisima. Imade okolo 5 god. da se je započelo novo raditi, a za vodjenje radje bile su izabrane osobe, koje se razmeću gorljivim domoljubljem, te je bilo nadat se dobru uspjehu, ali na žalost samo je 20 grobnica dogotovljenih, a kakve? Neka sudi puk. Vodje zadriemaše i zaspashe i teško je vjerovat da će se probuditi i radnja prosliediti, ako ih dotična vlast neosne, dekne, čušne i omlavi gdje najmanje boli. Ne samo što je od preke nužde, da se grobnice dogotove, treba oni da još svakojaki grubi materijal dignu s mjesta, koji je za sramotu vodjama pa i celom selu, grusti se svakom na nj pogledat.

Imademo cestu, saobraćaj s Sinjom, nu je preloše izvedena a jadno uzdržana. Pokojno občinsko upraviteljstvo bilo je lanjske god. naredilo obvezanim nadničarima, da pospu žalom i popravē, ali ih se malo odazvalo. Nadošao g. upravitelj, pratio ga liep glas, kao zauzetna, radišna, pronicava i odlučna čovu i da zna činit orat uprav, a kad tamo za nas ništica. Cesta iz Doca prema Kotlenicam započeta je vladinim mrvicama imade vremena, nu je Sinjske pijavice krivim okom gledaju, jer se boje svojim žepovima. Gog. 1905 za tu cestu Poglavarstvo oskudničnim novcem drisulo jednu drugu, ravja prieti srušiti se, Rečeno jurve može javiti svim evropejskim mišima, da dodju stanoviti. Bog prosvietli pamet Poglavarstvu!

Da je sreća da pripadamo Splitskom Poglavarstvu, tadli kadli dokončala bi se, ali pod Sinjskim ne će navjeke. Koliko Sinj.

*) Ako je površina ciela posadjena, onda se jednostavno kaže u prijavi da ciela površina čestice rasadjena lozom.

Poglavarstvo stara se za gornjo-Poljičane dokaz je razdijeljenje sjena, usljed snižene cijene vladinim novcem. Gornjo-Poljica najsiromašnija sela cielog Sinj. Kotara, a kad tamo Poglavl. ih ubrojilo u Sinjske-cetinske livadare i ko za ruglo pomaklo ništo kvintala sjena; ala pravice!

Dne 23 prošloga bilo je povjerenstvo kod nas radi voda, potoka i ponora, ljudi se prošetali da bolje jedu i probave. Mi im se radnjemo na masnim nadnicama na sv. Jurja, našeg pokravitelja, a medjuto kažemo svakom, da od njihova rada nama nikakva nada.

Iz Zlarina.

Nekidan na Duhove ovdašnja dva učitelja i pravnik Aničin bijahu izprebijani na pravdi Boga od nekoliko obćinski plaćenika.

Rulja je napala na jadne mirne a goloruke ljude nenadno, tako ter ne bijahu u stanju da se obrane jer, napadača bijaše sva sila a na čelu im famozni načelnik Marin.

Ovaj divljački napadaj zgadio je svakog poštenog čovjeka pa i političke protivnike, samo nije neke kojim je do novca.

Čujemo da i Dr. Makale prijatelj malog puka (prijatelj novca i samo novca op. Ured) u Šibeniku stavio se na stranu načelnika Marina a to stoga što mu je isti client kancelarije. Žalostno! Znali Dr. Makale da su ovi mirni ljudi bili napadnuti radi svoga značaja, radi toga jer su hrvati? Pa kako on vodja hrv. napred. pučke stranke može da brani poturice hrvatske koje mrze sve što je hrvatu sveto i milo.

Dr. Makale mora ako je Hrvat da poradi i to ozbiljno, da u Zlarinu njegovoj patriji prestanu ove pogrdarije, ovakovi napadaji na mirne ljude i poštene hrvate!

Viesti.

Molimo sve one, koji nam ne platiše lista za prošlu godinu i sljedeću, da to odmah učine, drugčije ćemo svakome obustaviti list.

Preporučujemo svakome naš list, koji je neodvisan, a služi Bogu i Hrvatskoj!

Ovaj broj izlazi jedan dan kašniji radi Duhovski blagdana. Molimo naše predplatnike da to uvažavaju. I ovom prigodom molimo da nam se pošalje podmiru za lanjsku predplatu kao i za ovu godinu. Preporučamo da se širi naš list svugdje nek ga imučnije podupru što izdašniji, tko podupiru naš list, podupire zdravu, kršćansku i hrvatsku misao.

Na drugi dan Duhova Presvjetli biskup Dr. Pulišić podijelio je mnoštvu muške i ženske djece sv. potvrdu u našoj krasnoj bazilici. Drago nam je spomenuti da se je ovaj liepi običaj uveo, da dijeca dok su još u školi moraju se krizmati jer prija se nije nato pazilo.

Našeg dobrog prijatelja gosp. Ivišu Zorića zadesila je teška obiteljska žalost. Na Duhove preminula mu je dobra i vriedna supruga a uzor majka Tonka rođ. Bumber. Pokojnica bila je uzor žena težačkih obitelji radina ko pčela. Ostavila je devetero djece.

Pokojnici Bog dao rajsko naselje, a suprugu i mnogobrojnoj rodbini naše svesrdno žalovanje.

Kod mjestne kotarske bolestničke radničke pjeneznice od davna vladaju silne neurednosti, za iste smo znali, a do danas mislismo da će i prestati jer je onaj koji po slučaju s istom upravlja, bio je upozorivan, da se popravi. Nije poslušao a rekbi, da i neće. Mi koji imamo praha i olova u izobilju navještamo rat u pogledu ove ustanove, koja, nije i nesmiye da bude ničija svojina no radnička. nećemo da dalje, trpimo nepravde koje se dnevno čine jadnom radniku. Mi hoćemo da se s radnikom postupa ljudski, da ga se u njegovim pravima pri težkim bolestima ne krati. Mi hoćemo, da se sa svakim radnikom ma bio ili ne glazbar on „Bande Cittadine“ jednako, a uvijek pravedno postupa. Mi hoćemo, da se ta ustanova uredi onako kako to biva i drugodje, da istom upravljaju gospodari i radnici skupa a ne Grimani Cace i još kogod. Ovo kao uvod onom što ćemo iznieti u nekoliko brojeva u „P. P. S.“ kako i što rade sa ovom ustanovom, neki consorciji.

Pučka Sloboda koju izdava Dr. Smodlaka u Splitu rekbi da nema čim pametnijim da se bavi no samo popovim i fratrim. Svaki broj pun je pogrda, izmišljotina na pope i fratre. Ovaj način nije nego poguban i od velike štete za naš dobru puk jer se ovakim pisanjem odvrća narod od crkve i od dobra, a goni ga u ponor. Eto vidimo i plodove. U Spljetu, otrag nekoliko dana pristaše Smodlakine stranke baciše jedan sv. križ, a sad doznajemo da su pristaše Smodlakine na Duhove veliki crkveni slogdan kojeg naš narod uvijek štovao, ove godine otidjoše s karom u polje razkopavat! Žalostne ove pojave, neznamo kako da okrstimo. One koji na ovo uče jadne prevarene težake. Dre. Smodlaka pazi da Bog ne plaća svake subote, ali pamti, da nikom ni dužan ne ostaje.

Grozna nesreća. (Jedan mrtav, a pet teško ranjenih). Prošle nedjelje, na Duhove, vraćalo se šest kotaraca kolima iz Vodica svojim kućam. Pod Čistom u „Lolićevoj drazi“ izvrnuše se kola. Na mjestu ostade mrtav Ante Bratić p. Ivana s Gračaca obćine skradinske, a nastanjen u Vukšiću obćine benkovačke, godina mu je 30, ostavlja udovicu sa dvoje nejačadi i pastorkom. Još ostadoše teško ranjeni, od kojih dvoje opasno: Klarić Ivica p. Mijata s Provića, Podrug Joso Lukin s Krkovića, Ledenko Ivan, braća Jure i Marko Kardum s Vukšića. Njetko prebio nogu, njetko ruku, rebra, njetko nos. Svima teško, a svi oženjeni sa porodom u najboljoj snazi od 27. do 45. godine. Kako je u Kotarima zavlada gladinja išli su u Vodice po hranu. Mislimo, da bi u ovoj nesreći bila dužnost vladi priskočiti unesrećenim barem novčanom pripomoći, jer ako je do ove i ovakove nesreće došlo, kriviti je vladajući sustav, koji dnevno osiromašiva i unesrećiva pučanstvo ove naše zemlje.

Jednoj smrti sto uzroka. U ponedjeljak 31. svibnja našla se je Antica, žena Tome Mačukat iz Vodica mrtva u bunaru, predjel „Požari.“ Bit će joj bilo oko 36 godina. Za njom kuka petero sirotčadi. Njetko veli da je nehotočno upala; drugi nagadjaju, da ju je ljubomornost u smrt nagonila; treći pak, da nije bez dušmanske

ruke. Tko će svietu namiesiti kolača. Jednoj smrti, sto uzroka! Sud iztražuje.

Potonula ladja. Na 30. p. mj. sreo je parobrod hrv.-ugar. društva „Zagreb“ kad je odputovao iz šibenske luke, vozeć sa svom snagom u kanalu sv. Ante ladju Jere Stropina iz Jezera, koji je sa jednim mornarom vozio kamenje za nasip lučkih radnja. Pošto je parobrod prošao kroz tiesni kanal sa najvećom brzinom, te prouzrokovao valove, koji u tren oka napuniše ladju, ova je potonula na 40 metara dubine, a na sreću oba dva mornara spasili su se. Ovakovih slučajeva moglo bi se i unapried dogoditi, ako li kapetan parobroda nebude opreznije prolazio kroz kanal. Zato bi morala lučka vlast u peliti, da u mjestima, kao spomenuti kanal, gdje parobrod ne može lahko ukloniti sukob, smanji brzinu.

Svega po malo.

Osudjena maćeha na smrt na vješalima.

Ovih se dana vodila u Pragu kaznena parnica proti Mariji Veverki, koja je svoga pastorka od dvije godine usmrtila, zabivši mu od straga klin u tielo i time mu probila crijeva, jetra i pluća. Nesretnica je pred sudom htjela da svali krivnju na brata usmrćenog dieteta, ali se pri tom zaplela u silna protuslovja. Iza završenog preslušavanja potvrdiše porotnici jednoglasno njenu krivnju, našto ju je sud osudio na smrt na vješalima.

Patvarači vina.

Policija u Budimpešti ušla je u trag jednoj bandi, koja je pravila krivo vino. To je patvaranje ta družba pravila u navlaš za to sagradjenoj kući; dnevice jer pravila 50 do 60 hektolitara vina, Budimpeštanska firma „Baros i sin“ dovažala je toj družbi svaki dan potrebite substance za pravljenje vina. I zaslužuju da ih se najstrožije pedepsa, jer ko patvara vino ne samo što s tim vara narod, nego ga istodobno na svoje vlastite novce i truje!

Molba za pomilovanje generala Stössela.

Javlja iz Petrograda: Supruga osudjenoga branitelja Port-Artura generala Stössela predala je caru molbu, za pomilovanje njezinog supruga, koja je uslišana, te je Štesel i pušten na slobodu.

Velike prevare u Rusiji.

Kako se iz Taškenta javlja, otkrivene su prigodom revizije kod gradnje „Car — Nikolajeva“ kanala upravo užasne. nevjerovatne prevare. Veći dio troškova za gradnju u iznosu od 18 milijuna kruna je ukraden. Četiri mijernika su uapšena. Dosadanja gradnja kanala ne vriedi ništa.

Bomba u Rimu.

Medju sviet, neki lopov socijalista — anarhist bacio bombu. Mnogo je mrtvih i ranjenih. Zvieri a ne ljudi! Protivni su uzakonjenoj smrtnoj osudi, a oni na smrt osudjuju, nbijaju i na komade bombam razno se sve sreda: one, koji su im tobože skrivili i one koje nepoznadu. Čuvaj se narode od onih, koji te od crkve mrze!

Madjari i Niemci i naša mjesta.

U selo Babinagora došlo i naselio se nekoliko Magjara. Sad se to mjesto već ne zove tako, nego Zulian-falva. A u drugo jedno selo došlo nekoliko Niemaca. Sad oni traže, da se to selo mjesto, kao i

do sada dubrava, prozove Kenigsfeld. Valaj kad se sv. zle gromovnik razsrdi, nestati će i felda i falve, a Babinagora i dubrava ostat će čisti i od magjarskog i od njemačkog troskota. Bog je kasan ali je dostižan.

Umro Gavan.

Zvao se je Ghari Moris. Ostavio je ništa manje od 1.888.000.000 dolara. Ala što će mu biti bilo žao ostaviti to pusto blago! A morao je, i pravo je. I bogatin i siromašak u grobu prosjaci, jednaci, šaka zemlje.

Još nevidjeno tele.

U selu pitomači, u Jure Mikoša, osvanulo neki dan krasno tele a sa dvie glave, sa dva repa, a šest noga. Kupili su ga Bečlije za svoj muzej.

Vadjenje blaga.

Nazad dvie stotine godina u luci Viga bila potonula ladja puna zlata. Velika je tu dubina, al će ipak pokušati sreću do blago izvade. Najteži je posao svršen. Brod su ronci našli i tačno zabilježili gdje je.

Rodila po troje.

U selu Mošići, žena Mile Milanković i Marija Keler rodila po troje zdrave djece. Bože daj jadnim majkama zdravlja, da djecu uzmognu odhraniti, ali tako sretne i plodne nikad više nebile!

Izgorieli gradovi.

U Mešiku, gdje su bili brata našega Kralja, pokojnoga Maksimiljana, izgorjela su dva grada: Pehavano i Guzmanj U Siberiji vatra uništila grad Nikolajevski, a u Ugarskoj selo Sandrohaza.

Kolera.

U Petrogradu još mete. Umire ih na dan i po rtidesetak i više. Neka im se dobri Bog smiluje, te da prestane ona kužna bolest.

Dopust vojnicima za vrijeme žetve.

Ratno ministarstvo odlučilo je, da će i ove godine za vrijeme žetve podieliti dopust od 4 do 6 nedjelja 47.000 vojnika, koji aktivno služe u vojsci. Propisi su za molbenice oni isti, kao što i prošle godine. Dopust mogu dobiti sinovi seljaka maloposjednika, koji sa za vrijeme žetve neobhodno potrebni kod kuće. Tko želi, da mu sin bude pušten na žetvu kući, neka pošalje molbenicu onoj pukovniji, kod koje njegov sin služi, te neka svojoj molbi priloži svjedočbu občinskoga poglavarstva, kojom se potvrđuje, da se bavi gospodarstvom i da mu je sin potreban, dok svrši žetvu i spremi plodine. Bez ove svjedočbe ne vriedi molba. Vojnici koji su dobili ovaj dopust na željeznici. Upozoravamo sve gospodare, da u pravo doba predadu svoje molbenice, ako žele da im sinovi i rodjaci budu pušteni kući, a občinska po-

glavarstva se umoljavaju, neka brzo odpremaju ovakove molbenice na nadležno mjesto.

Izložba hrvatskih vina u Pragu.

Ovih dana obdržavana je porota za ocjenivane vina, koja su razni vinogradi putem svojih gospodarskih društava kao i uzorna pivnica poslali u svrhu, da se izložbe na gospodarskoj izložbi u Pragu. Porota je bila sastavljena od strane Hrv.-slav. gospodarskog društva i uprave Uzorne pivnice, i to sa strane prvoga, predsjednik presvj. gosp. Miroslav prof. Kulmer, tajnik dr. Franjo Poljak i urednik dr. Mitan Krištof; od strane Uzorne pivnice pred. Milan prof. Kulmer, rav. D. Vabić, tajnik M. Krommer i tehnički upr. S. Riesner, dočim je kr. zem. vladu zastupao g. povjerenik M. pl. Hrzić i kr. oenološki zavod predstojnik g. prof. Gjuro Kaitner. Porota je izpitala sve vrsti vina, koja su od 50 učestnika poslana, te je 125 vrsti vina od pojedinih vinogradara, a 26 vrsti vina, šampanjca i šljivovice od uzorne pivnice, koje vrsti za izložbu odgovaraju, prihvatila, a nije pripustila samo nekih vrsti, naročito novih vina iz god. 1908., koje se ne drže. Prijavili su se izložitelji iz ciele Hrvatske i Slavonije, te su neki pozvani, da pošalju veće količine u bačvama i bocama na izložbu. Porota je bila sa kakvoćom vina podpuno zadovoljna, pa se nada, da će biti polučen liep uspjeh na pražkoj izložbi. Vina su 12. ov. mj. odpremljena u Prag.

„Hrvatska Tiskara“ (Dr. Krstelj i drug) — Šibenik

Hrvati i Hrvaticice!

pomozite družbu
Svetog Ćirila i Metoda!

➡ Svoj k svome! ⬅

Župnici crkvinarstva bratovštine
koji žele

prave svieće

od pčelnog voska

neka naruče na

„Jedinu hrv. tvornicu voštanih svieća“
na paru

Vladimira Kulića, Šibenik (Dalm.).

Ponude i cienici šalju se badava i franko.

Najfiniji Sumpor
i
Englešku Modru Galicu

I. vrste prodaje

ŠIME ŠUPUK

u Petrićevoj kući kod pazara.

HRVATSKA TISKARA - ŠIBENIK

obskrbljena je sa najmodernijim i najsavršenijim strojevima, te prima sve u štamparsku struku zasjecajuće radnje, od najjednostavnijih do s najfinijim ukrasima izradjenih, a sve uz umjerene ciene. — Ima bogati izbor slova, a može izim štampanja izradjivati svakovrstne radnje u bojama.

Preporuča svoju izvrstno uređenu KNJIGOVEŽNICU.